Lietas arhīva Nr. A42-01038-23/13
ECLI:LV:ADRJRIT:2023:0927.A420300922.4.S

Administratīvā rajona tiesa
Rīgas tiesu nams
SPRIEDUMS
Rīgā 2023. gada 27. septembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Silvija Kuškina,

piedaloties SIA „NMS Laboratorija" pārstāvim /pers. A/, SIA „Dziedniecība" pārstāvim zvērinātam advokātam Aldim Kalinkam, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Veselības ministrijas pārstāvim /pers. B/ un Nacionālā veselības dienesta pārstāvēm /pers. C/ un /pers. D/,

tiesas sēdē, izmantojot *Microsoft Teams* videokonferenču platformu, izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „NMS Laboratorija" un SIA „Dziedniecība" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru līdzpieteicēju iesniegtais piedāvājums Šķidruma citoloģijas un Cilvēka papilomas vīrusa (CPV) laboratorisko izmeklējumu sniedzēju atlasē tiktu atzīts par atbilstošu atlases vērtēšanas kritērijiem, un Veselības ministrijas 2022. gada 9. novembra lēmuma Nr. 01?23.3/5227 atzīšanu par prettiesisku.

Aprakstošā daļa

[1] Līdzpieteicējas SIA „NMS Laboratorija" un SIA „Dziedniecība" iesniedza piedāvājumu Šķidruma citoloģijas un Cilvēka papilomas vīrusa (CPV) laboratorisko izmeklējumu sniedzēju atlasē (turpmāk – Atlase). Nacionālais veselības dienests (turpmāk – dienests) ar 2022. gada 10. jūnija lēmumu Nr. 16-7/13643/2022 līdzpieteicēju piedāvājumu atzina par neatbilstošu Atlases vērtēšanas kritērijiem. Līdzpieteicējas minēto lēmumu apstrīdēja Veselības ministrijā.

[2] Ar Veselības ministrijas 2022. gada 9. novembra lēmumu Nr. 01-23.3/5227 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) dienesta lēmums atstāts negrozīts. Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Ārstniecības iestāžu reģistra dati liecina, ka gan SIA „NMS Laboratorija", gan SIA „Dziedniecība" ir reģistrētas ārstniecības iestāžu reģistrā kā atsevišķas ārstniecības iestādes, līdz ar to nekas neliecina par to, ka līdzpieteicējas savu darbību veic kā ārstniecības iestāžu apvienība. Līdz ar to dienestam nebija pamata apstiprināt līdzpieteicēju kopīgi sagatavoto piedāvājumu Atlasei, jo Atlases labvēlīga rezultāta gadījumā dienests nebūtu tiesīgs slēgt līgumu ar līdzpieteicējām kā ārstniecības iestāžu apvienību par valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu.

[2.2] Kopīgi aizpildītajā un parakstītajā piedāvājumā nav tieši norādīts, ka līdzpieteicējas vēlas piedalīties Atlasē kā personu apvienība. Savukārt apstāklis, ka piedāvājumā ir norādīti dati par katru pieteicēju atsevišķi un piedāvājums parakstīts no abu pieteicēju puses vēl neliecina par šo personu apvienību. Lietā nav neviena pierādījuma, kas liecinātu, ka starp līdzpieteicējām ir nodibināta kāda saistība, kas regulētu kārtību, kādā veidā tiktu organizēta pakalpojuma izpilde, ar kuru no līdzpieteicējām būtu slēdzams līgums par pakalpojumu, kura līdzpieteicēja saņemtu samaksu par pakalpojumu, kādā apjomā katra no līdzpieteicējām izpildīs savas saistības utt. Līdz ar to līdzpieteicējām Atlasē bija tiesības piedalīties kā atsevišķām ārstniecības iestādēm, katrai atsevišķi iesniedzot piedāvājumu.

[2.3] Vairāku ārstniecības iestāžu apvienības pretendēšana veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju atlasē būtu pretrunā šīs atlases mērķim – valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu nodrošina tā ārstniecības iestāde, kas spēj izpildīt speciālos atlases kritērijus, tas ir, spēj nodrošināt noteiktas pakalpojuma kvalitātes prasības.

[3] Pieteicēja iesniedza tiesā pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu un pārsūdzētā lēmuma atzīšanu par prettiesisku. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Līdzpieteicējas reģistrētas Ārstniecības iestāžu reģistrā kā atsevišķas ārstniecības iestādes, tomēr šis apstāklis nekādā veidā neietekmē un nevarēja ierobežot līdzpieteicēju tiesības piedalīties Atlases procedūrā, iesniedzot kopīgu piedāvājumu kā juridisku personu apvienībai. Ne no Ārstniecības likuma normām, ne no Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumu Nr. 555 „Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība" (turpmāk – Aprūpes noteikumi) normām neizriet ierobežojumi ārstniecības iestādēm, kuras katra ir ierakstīta ārstniecības iestāžu reģistrā, savstarpēji sadarboties un dibināt personu apvienību.

[3.2] Tā kā katra līdzpieteicēja atsevišķi pilnībā nevar izpildīt Atlases procedūras prasību attiecībā uz veikto izmeklējumu skaitu iepriekšējā kalendārā gada laikā, līdzpieteicējas vienojās apvienot savus resursus (laboratorijas speciālistus, telpas, aprīkojumu). Līdzpieteicējas vienojās par personu apvienības izveidošanu un iesniedza attiecīgo kopīgo piedāvājumu, vienlaikus izstrādājot sabiedrības līguma projektu. Līgums netika iesniegts dienestā, jo šāda prasība nebija noteikta. Turklāt līdzpieteicējas paļāvās, ka dienests ir pieņēmis līdzpieteicēju piedāvājumu, jo nepieprasīja papildus dokumentus no līdzpieteicējām, kā tas tika darīts attiecībā uz citu personu piedāvājumiem.

[3.3] Ņemot vērā detalizēta regulējuma neesamību attiecībā uz atlases procedūru organizēšanas kārtību tieši veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai, ir saskatāms gan tiesisks pamats, gan priekšnosacījumi attiecībā uz šāda veida atlases procedūrām pēc analoģijas piemērot Publisko iepirkumu likuma normas un pamatprincipus.

[4] Dienests rakstveida paskaidrojumā norādīja, ka līdzpieteicēju pieteikums ir nepamatots un noraidāms, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā un turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Dienesta darbību regulējošajos normatīvajos aktos ir izteikta nepārprotama likumdevēja gribа noteikt dienestam pilnvaras izstrādāt atlases procedūru, apzināti atstājot dienestam rīcības brīvību izstrādāt procedūras nosacījumus. Dienesta ieskatā šajā gadījumā nav konstatējams likuma robs (tiesību normā nav ietverts tiesiskais regulējums, kaut arī tādam bija jābūt ietvertam), kas būtu aizpildāms ar analoģijas piemērošanu, skatot minēto

jautājumu kopsakarā ar Publisko iepirkumu likuma normām.

[4.2] Kritiski vērtējams līdzpieteicēju norādītais par nodomu slēgt sabiedrības līgumu, kur būtu atrunāts lomu sadalījums, atbildība un citi būtiski nosacījumi, kas tieši skar pakalpojuma sniegšanu. Šāds līgums nav noslēgts, un arī apstrīdēšanas iesniegumam nebija pievienots līguma projekts, no kura būtu iespējams izvērtēt, vai šādā gadījumā vispār būtu iespējams nodrošināt pakalpojuma sniegšanu, līguma slēgšanu un tā uzraudzību. Par šādu nodomu līdzpieteicēji snieguši informāciju tikai apstrīdēšanas procesā.

[5] Ministrija rakstveida paskaidrojumā norādīja, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Lietā izlemjami divi prasījumi – par labvēlīga administratīvā akta izdošanu un lēmuma atzīšanu par prettiesisku, tomēr abi prasījumi saistīti ar vienu strīdus jautājumu: to, vai dienests pamatoti nav pieņēmis līdzpieteicēju iesniegto pieteikumu Atlasē un atzinis to par neatbilstošu prasībai skaidri un saprotami formulēt pieteikumu.

Saturiski strīds un pieteikuma Atlasē neskaidrība saistīta ar to, ka līdzpieteicējas, būdamas divas atsevišķas ārstniecības iestādes, ir iesniegušas vienu pieteikumu Atlasē, bet iestādes uzskata, ka šāda pieteikšanās Atlasē nav pieļaujama.

Vienlaikus atzīmējams, ka lietā nav strīda par to, ka katra līdzpieteicēja atsevišķi neatbilst Atlases dokumentos noteiktajai prasībai attiecībā uz iepriekšējā kalendārā gada laikā veikto izmeklējumu skaitu, un tieši šī iemesla dēļ līdzpieteicējas vienojušās par kopīgu pieteikumu Atlasē.

[7] Aprūpes noteikumu 5.2. punkts paredz, ka no valsts budžeta apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumus saskaņā ar nolikumu sniedz valsts pārvaldes iestādes, kā arī ārstniecības iestādes, kas noslēgušas līgumu ar dienestu par sekundārās ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu, un dienests pakalpojuma sniedzējus izvēlas, pamatojoties uz dienesta izstrādātu veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju atlases procedūru.

Dienesta tīmekļvietnē (*https://www.vmnvd.gov.lv/lv/skidruma-citologijas-un-cilveka-papilomas-virusa-cpv-laboratorisko-izmeklejumu-sniedzeju-atlase*) publicēta informācija par pieteikšanos Šķidruma citoloģijas un Cilvēka papilomas vīrusa (CPV) laboratorisko izmeklējumu sniedzēju atlasei, kā arī saites uz dokumentiem „Pakalpojumu sniegšanas kārtība", „Pieteikuma veidlapa" un „Vērtēšanas kritēriji".

Pakalpojumu sniegšanas kārtība (dokumenta nosaukums „Šķidruma citoloģijas un Cilvēka papilomas vīrusa (CPV) laboratorisko izmeklējumu sniegšanas kārtība") noteic, kādi izmeklējumi jānodrošina izpildītājam (1. punkts), kā arī prasības, kādas izpildītājam jānodrošina, lai sniegtu šo pakalpojumu (2. punkts). Vērtēšanas kritērijos („Piedāvājuma vērtēšana") ietverta tabula, kurā atzīmējams, vai ir izpildīts katrs no vērtēšanas kritērijiem (piedāvājuma noformējums (tabulas 1. punkts), ziņas par nodokļu parādu (tabulas 2. punkts), pretendenta likvidācijas vai maksātnespējas procesiem (tabulas 3. punkts), speciālistiem (tabulas 4. punkts), pretendenta spējām nodrošināt katru no izmeklējumu sniegšanas kārtībā 2. punktā noteiktajām prasībām (tabulas 5. punkts), kā arī vai ir norādītas noteiktas ziņas attiecībā uz paraugu paņemšanu (tabulas 6. punkts). Papildus ietverti arī vairāki noteikumi par to, kā vērtējama kritēriju izpilde, kādas ir šo prasību izpildes sekas un lēmuma pieņemšanas norise komisijā, kā arī šo lēmumu noformēšanu. Savukārt Pieteikuma forma („Pieteikšanās pakalpojuma sniegšanai") veidota tabulas veidā, kurā pretendentam jānorāda informācija par pakalpojuma sniedzēju, apliecinājums par spējām izpildīt vērtēšanas kritērijus, informācija par speciālistiem, pakalpojuma sniegšanas vietu un kontaktinformāciju, kā arī atsevišķi citi dati par pretendentu.

[8] Ne Aprūpes noteikumos, ne dienesta izstrādātajos Atlases dokumentos nav tieši noteikts, ka pieteikumu var iesniegt personu apvienība (vairākas ārstniecības iestādes kopā), kā arī nav tieši noteikts, ka tas nav pieļaujams. Attiecīgi jautājums par šāda pieteikuma pieļaujamību novērtējams, aplūkojot dalības prasības un noteikumu saturu padziļinātāk.

[9] Pieteikuma veidlapas forma un tajā norādāmo ziņu saturs liecina, ka tā veidota vienas ārstniecības iestādes datu norādīšanai. Piemēram, ir norādāms ārstniecības iestādes kods un reģistrācijas numurs, kāds tiek piešķirts tikai atsevišķai ārstniecības iestādei, bet ne iestāžu nereģistrētai apvienībai. Arī prasībā norādīt ziņas par nodokļu parāda esību vai maksātnespēju nav detalizētāku noteikumu par to, kā šādas ziņas būtu norādāmas, ja vienu pieteikumu iesniegtu vairākas ārstniecības personas kopā.

Līdzpieteicējas tiesas sēdē argumentēja, ka pieteikuma veidlapa, kas paredz vienas personas ziņu norādīšanu, nevar būt pamats secinājumam, ka nav pieļaujama personu apvienības dalība. Tāpat līdzpieteicējas izteica pieļāvumu, ka iestādes atteikums saistīts ar neparastu situāciju (apvienības pieteikumu), kurai iestādes nebija gatavas.

Apsverot šos apstākļus, tiesai nerodas šaubas, ka pieteikuma veidlapa sagatavota tam, lai to aizpildītu viena juridiskā persona. Tas neizslēdz, ka kādā no sadaļām var būt norādāms arī plašāks ziņu apjoms par tieši paredzēto, piemēram, līdzpieteicēju sēdē norādītajā situācijā, ja juridiskajai personai ir vairāki valdes locekļi. Tomēr veidlapas forma kopumā neatstāj šaubas, ka tā veidota vienas ārstniecības iestādes datu norādīšanai.

Vienlaikus pieteikuma veidlapas forma, lai gan tā liecina par iestādes priekšstatiem par tipisku pretendentu Atlasē, pati par sevi nevar būt pamats atteikt personu apvienības dalību Atlasē. Nepieciešamības gadījumā iestādei būtu jāpieļauj atkāpes gan no pieteikuma veidlapas aizpildīšanas, gan vēlākā līguma, kas atbilstoši paskaidrojumiem tiesas sēdē ir tipveida, ierastās formas viedokļa, ja vien šādas apvienības dalība Atlasē būtu saturiski pieļaujama.

Attiecīgi šī forma nevar būt noteicošais apsvērums lietas strīdus jautājumā un ir aplūkojamas tieši Atlases saturiskās prasības.

[10] Aplūkojot Atlases saturiskās prasības kopsakarā ar lietas dalībnieku skaidrojumiem tiesas sēdē, turpmāk norādīto apsvērumu dēļ atzīstams, ka tās nepieļauj jaunizveidotas vai vēl jaunveidojamas personu apvienības dalību Atlasē.

[10.1] Viena no būtiskākajām pretendentam izvirzītajām prasībām, kas noteic ārstniecības iestādes atbilstību Atlases mērķiem, ir noteikta pieredze: iepriekšējā kalendārā gada laikā veikti ne mazāk kā 15 000 dzemdes kakla citoloģijas izmeklējumi (vērtēšanas kritēriju 5.3. punkts, pakalpojuma sniegšanas kārtības 2.3. punkts, pieteikuma formas 2.3. punkts). Šāda prasība, kuras viens no mērķiem acīmredzami ir atlasīt tādu pakalpojuma sniedzēju, kam ir pieredze un resursi veikt daudzskaitlīgus izmeklējumus, pēc būtības attiecināma uz vienu ārstniecības iestādi (vienotu pieredzi).

Kā pamatoti tiesas sēdē skaidroja dienesta pārstāves, vienotās pieredzes kontekstā ir nozīme tam, ka pakalpojums tiek sniegts vienotas iekšējās kvalitātes sistēmas ietvaros. Arī tiesai nerodas šaubas, ka pēc vienotiem darbības standartiem un kvalitātes prasībām veikti 15 000 izmeklējumi apliecina konkrētās ārstniecības iestādes noturīgu spēju organizēt un veikt šos izmeklējumus lielā apjomā. Tādēļ ir saskatāmas atšķirības tajā, vai nepieciešamā pieredze ir vienai ārstniecības iestādei (neatkarīgi no tās laboratoriju skaita) vai vairākām ārstniecības iestādēm (ar tādu pašu laboratoriju skaitu kopā). Šo pieredzi, nodrošinot darbības principus, kas ļauj veikt noteikta skaita izmeklējumus, neietekmē līdzpieteicēju tiesas sēdē minētais arguments, ka daļu no laboratorijas pakalpojumiem izvirzāmajām prasībām noteic normatīvie akti. Nav pamata apšaubīt, ka visu Atlasē pieteikušos ārstniecības iestāžu darbība atbilst minimālajām normatīvo aktu prasībām, tomēr noteiktā pieredzes prasība ir aspekts, kam būtu jāliecina par labākām spējām veikt

izmeklējumus lielā apjomā un ar to gūtās pieredzes labvēlīgu ietekmi uz pakalpojuma kvalitāti.

Šajā aspektā tiesa ņem arī vērā pārsūdzētajā lēmumā un Atlases komisijas sēžu protokolos (2022. gada 6. jūnija sēde, kurā vērtēts līdzpieteicēju pieteikums (*lietas 43. lapa*), 2022. gada 28. aprīļa sēde, kurā atspoguļota prasību izstrāde (*lietas 47. lapa*)) norādīto, ka šāda prasība nepieciešama pakalpojuma kvalitātes nodrošināšanai, atsaucoties arī uz starptautiskām Eiropas vadlīnijām, no kurām izriet, ka šāds minimālais izmeklējumu skaits tiek ieteikts, lai nodrošinātu atbilstošas pieredzes uzturēšanu laboratorijā vai laboratoriju grupā, kas sadarbojas (*Vadlīniju 155. lapa, pieejamas: https://screening.iarc.fr/doc/ND7007117ENC_002.pdf*). Šāds minimālais izmeklējumu skaits norādīts arī lietā iesniegtajā Latvijas Laboratorās medicīnas biedrības 2022. gada 3. maija vēstulē (*lietas 49. lapa*). Secināms, ka šāda prasība ir būtiska pakalpojuma kvalitātes nodrošināšanai un nav noteikta patvaļīgi.

Tiesas sēdē dienesta pārstāves papildus skaidroja, ka ārstniecības personas var apvienoties, tomēr šīs prasības izpildei noteiktā apjoma pieredzei būtu jābūt kopīgai un iegūtai jau šādā apvienotā statusā. Tiesas ieskatā šāds skaidrojums atbilst prasības jēgai un tas ir pamatots, jo vienīgi vienota pieredze varētu atbilst atlases prasībai attiecībā uz noteiktu izmeklējumu slieksni. Ja būtu pieļaujams, ka strīdus prasību var izpildīt, summējot vairāku iepriekš nesadarbojušos ārstniecības iestāžu pieredzi un resursus, prasībai no konkrēta katra pretendenta minimālā pieredzes un spēju apjoma zustu jēga. Proti, ja pieredzes apjoms būtu sasniedzams, slēdzot līgumus ar vairākām savstarpēji nesaistītām mazākām ārstniecības iestādēm, Atlase nebūtu nepieciešama un dienests varētu slēgt līgumus ar visām ieinteresētajām ārstniecības iestādēm, kas vispār nodrošina šāda veida pakalpojumus. Ievērojot Aprūpes noteikumu 5.2. punktā ietverto pilnvarojumu dienestam veikt pakalpojumu sniedzēju atlasi, no kā neizbēgami izriet nepieciešamība paredzēt noteiktas prasības un izvēlēties labākos pakalpojumu sniedzējus, Atlases prasības nav pamata interpretēt veidā, kas Atlasi padarītu par bezmērķīgu.

[10.2] Līdzpieteicējas apstrīdēšanas iesniegumā iebildušas, ka minētajās vadlīnijās attiecībā uz izmeklējumu skaitu tiek pieļauts ņemt vērā arī laboratoriju grupas pieredzi. Šāda norāde ir formāli korekta, tomēr būtiski, ka vadlīnijās norādīts uz tādu laboratoriju grupu, kas sadarbojas (angļu valodā: *group of collaborating cytology laboratories*, *turpat*), turpretī līdzpieteicējas skaidri norāda vienīgi uz plānotu savstarpējas sadarbības līguma noslēgšanu, ja tās tiktu atzītas par atbilstošām Atlases kritērijiem. Proti, šāda iepriekšēja sadarbība un jau gūta vienota pieredze, kas acīmredzami ir domāta vadlīnijās, līdzpieteicēju gadījumā nepastāv. Līdzpieteicējas korekti norāda, ka privāttiesiska vienošanās par sadarbību var pastāvēt dažādās formās un kopīgā piedāvājuma iesniegšana Atlasē liecina par to, ka līdzpieteicējām bija vēlme sadarboties šajā jautājumā un zināma vienošanās jau bija panākta. Tomēr tiesa nesaskata, ka šiem nolūkiem ir nozīme, ja nepieciešamās pieredzes slieksnis nav sasniegts organizatoriski vienota pakalpojuma sniegšanā. Saturiskās neatbilstības apstākļos nav nozīmes dalības formai.

Līdzīgi nav nozīmes arī līdzpieteicēju tiesas sēdē aktualizētajam jautājumam par to, kāda ir katra Atlases pretendenta iekšējās kvalitātes sistēma. Tās pārbaudi un novērtējumu Atlases noteikumi neparedzēja, tādēļ dienestam nebija jāveic to vērtēšana. Strīdus prasības kontekstā ir pietiekami, ja šī sistēma ir varējusi nodrošināt prasībās noteikto minimālo izmeklējumu skaitu.

[10.3] Tādējādi atzīstams, ka Atlases saturiskās prasības nepieļauj vairāku iepriekš nesadarbojušos ārstniecības iestāžu kopīgu pieteikumu Atlasē, lai pieredzes matemātiskas sasummēšanas rezultātā sasniegtu Atlases prasību minimālo slieksni. Attiecīgi līdzpieteicēju piedāvājums tām neatbilda.

[11] Līdzpieteicējas atsaukušās uz publisko iepirkumu principiem, kurus tās uzskata par pēc analoģijas piemērojamiem izskatāmajā lietā. Tiesa šādam uzskatam nepiekrīt.

Izskatāmajā lietā Atlases mērķis ir noskaidrot visus prasībām atbilstošos pretendentus, nevis labāko no piedāvājumiem. Proti, atbilstoši piedāvājumu vērtēšanas kārtības 1.6. punktam, kas paredz atzīt par atbilstošu līguma slēgšanai pretendentu, kurš ir izpildījis visus prasību kritērijus, un kritēriju novērtēšanas metodei tabulā (atbilst/neatbilst), secināms, ka līgums tiek slēgts ar visiem prasības izpildījušiem pretendentiem. Atšķirībā no publiskā iepirkuma, šajā Atlasē pretendenti savstarpēji nekonkurē par tiesībām noslēgt līgumu. Attiecīgi, lai gan dienests ir saistīts ar citiem tiesību principiem, nav piemērojami tie publisko iepirkumu principi un tiesību normas, kas vērsti uz pretendentu brīvas konkurences nodrošināšanu, un nav nozīmes līdzpieteicēju argumentiem par tiem (piemēram, iespējamu favorītismu).

Līdzpieteicējas tiesas sēdē šādām iepirkumu procedūras atšķirībām no Atlases procedūras vispārīgi piekrita, tomēr argumentēja, ka konkurence ir tikusi nepamatoti ierobežota, formālu iemeslu dēļ liedzot līdzpieteicējām kā personu apvienībai piedalīties Atlasē, lai gan tam nav bijis tiesību normās noteikta pamata. Tam tiesa nepiekrīt.

Šāds normatīvs atteikuma pamats ir Vērtēšanas kritēriji, kuri neparedz šāda subjekta pieteikumu un kuru izstrādes tiesības dienestam noteiktas Aprūpes noteikumu 5.2. punktā. Ievērojot, ka atteikums atzīt līdzpieteicējas par atbilstošām Atlasei nav kādas tiesības atņemošs nelabvēlīgs administratīvais akts, bet gan labvēlīga administratīvā akta izdošanas atteikums, šādam pamatam nav jābūt tieši paredzētam ārējā normatīvajā aktā (*sal. Senāta 2017. gada 21. marta sprieduma lietā Nr. A420327613 (SKA-213/2017) 9.-12. punkts*, pieejams šeit). Tādējādi normatīvais pamats ir saskatāms, un konkurences ierobežojums ir radies nozīmīgu saturisku prasību rezultātā, kas nerada šaubas par nepamatotu ierobežojumu.

[12] Līdzpieteicējas iebildušas, ka dienests pieļāvis atšķirīgu attieksmi, jo ļāvis novērst trūkumus citam pretendentam – SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcai", kā arī pieteicēja paļāvusies, ka pieteikuma pieņemšana bez papildu ziņu prasīšanas nozīmē tā atbilstību prasībām. Tāpat līdzpieteicējas argumentē, ka pārsūdzētajā lēmumā nav motivēti lietderības apsvērumi un tas ir nesamērīgs.

[12.1] No lietā esošajiem Atlases komisijas 2022. gada 2. un 6. jūnija sēžu protokoliem (*attiecīgi lietas 42. un 43. lapa*) secināms, ka SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas" pieteikuma trūkums bija saistīts ar neatbilstošu pieteikuma parakstīšanu, un komisija, pēc korekti parakstīta pieteikuma saņemšanas un pārliecināšanās par pretendenta gribu piedalīties Atlasē, pieteikumu atzina par atbilstošu, bet sākotnēji pieļauto trūkumu par nebūtisku. Tiesa nesaskata ne šādas rīcības neatbilstību Atlases norises kārtībai, ne tiesiskās vienlīdzības pārkāpumu.

Vērtēšanas kritēriju 1.5. punktā tieši noteikts, ka, konstatējot kāda kritērija neizpildi, komisija ir tiesīga izvērtēt, vai tā ir būtiska un izlemt par pretendenta turpmāku dalību vērtēšanā, proti, tā automātiski nenoved pie pieteikuma noraidīšanas. Pastāvot šādai rīcības brīvībai, tiesa nesaskata, ka šāds izvērtējums katrā ziņā būtu jāveic bez papildu skaidrojuma vai precizējuma lūgšanas pretendentam, un atbilstošos apstākļos tāds var tikt prasīts.

Savukārt attiecībā uz iespējamo vienlīdzības principa pārkāpumu, no viena pretendenta prasot skaidrojumu par pieļautajiem trūkumiem, bet neprasot no cita, ir piešķirama nozīme šo trūkumu raksturam. Kā jau norādīts, SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas" pieteikuma trūkums bija saistīts ar tā parakstīšanas apstākļiem, proti, tas ir formāls trūkums, kas komisijas sēdē novērtēts kā novēršams un kas, spriežot pēc komisiju sēžu datumiem, arī ticis novērsts dažu dienu laikā. Turpretī attiecībā uz līdzpieteicēju pieteikumu komisija 6. jūnija sēdē konstatējusi ne tikai to, ka nav saprotams, kura no ārstniecības iestādēm ir pieteikusies Atlasei, bet arī to, ka neviena no līdzpieteicējām neatbilst atlases saturiskajai prasībai par iepriekšējo pieredzi. Šāda saturiska trūkuma pastāvēšana nozīmē, ka citu formālu trūkumu novēršana būtu bezmērķīga, jo tā nevarētu novest pie pieteikuma atzīšanas par atbilstošu Atlases prasībām. Līdz ar to nav konstatējams, ka šajās situācijās pastāvējuši salīdzināmi apstākļi, kuros iestāde būtu rīkojusies atšķirīgi.

[12.2] Vienlaikus norādītais komisijas vērtējums, neapstājoties pie formālās neatbilstības konstatēšanas un izvērtējot katras līdzpieteicējas pieredzes atbilstību Atlases prasībām, apliecina, ka iestāde nav rīkojusies formāli, bet gan norādījusi uz nozīmīgu saturisku pieteikuma Atlasē trūkumu. Šādos apstākļos tiesai nerodas šaubas, ka vienas no retajām saturiskajām prasībām, kas vērsta uz valsts apmaksāta veselības aprūpes pakalpojuma

kvalitātes uzlabošanu, neizpildes situācijā vienīgais samērīgais iestādes lēmums bija atzīt pieteikumu par neatbilstošu Atlases prasībām. Attiecīgi ir noraidāms līdzpieteicēju iebildums par nepietiekamiem lietderības un samērīguma apsvērumiem pārsūdzētajā lēmumā.

[12.3] Lietā nav saskatāma arī aizsargājama līdzpieteicēju tiesiskā paļāvība uz to, ka pieteikums atbilst Atlases prasībām. Šāds apgalvojums no dienesta puses nav konstatējams. Savukārt apstāklis, ka Atlases komisija nav nekavējoties informējusi līdzpieteicējas par saskatītajiem pieteikuma trūkumiem, īpaši ņemot vērā komisijas tiesības novērtēt trūkuma nozīmīgumu, nav vērtējams kā iestādes noteikta satura apsolījums, kas ir priekšnoteikums tālākas tiesiskās paļāvības vērtējumam.

[13] Pārsūdzētais lēmums pamatots ar līdzpieteicēju pieteikuma neatbilstību Piedāvājumu vērtēšanas kritēriju tabulas 1.2. punktam: piedāvājuma teksts ir skaidrs un saprotams.

Nav šaubu, ka primāri šis punkts būtu attiecināms uz piedāvājuma tekstu, proti, gramatiska rakstura neskaidrību. Tomēr, ņemot vērā arī Atlases tiesiskā regulējuma konspektīvo raksturu, tiesa nesaskata šķēršļus interpretēt to arī plašāk, attiecinot arī uz pēc būtības nesaprotamu piedāvājumu, tostarp nesaprotamu iesniedzēju un pakalpojuma sniegšanas kārtību. Konkrētajā gadījumā iestādes argumentē, ka nav saprotams, kā Atlasē var izvērtēt un noslēgt vienu līgumu ar divām atsevišķām, apvienoties vien plānojošām ārstniecības iestādēm. Ievērojot jau izdarītos secinājumus, ka Atlasē nav pieļaujams šāds kopīgs pieteikums, tiesa piekrīt, ka piedāvājuma būtība bija nesaprotama, un atzīst, ka iestādes pamatojums ir korekts.

[14] Apkopojot minēto, iestādes pamatoti atzinušas, ka līdzpieteicēju pieteikums Atlasē nav atbilstošs tajā noteiktajām prasībām, kā arī lēmumam nav saskatāmi citi trūkumi, tādēļ nav pamata ne labvēlīga administratīvā akta izdošanai, ne arī pārsūdzētā lēmuma atzīšanai par prettiesisku.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt SIA „NMS Laboratorija" un SIA „Dziedniecība" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru līdzpieteicēju iesniegtais piedāvājums Šķidruma citoloģijas un Cilvēka papilomas vīrusa (CPV) laboratorisko izmeklējumu sniedzēju atlasē tiktu atzīts par atbilstošu atlases vērtēšanas kritērijiem, un Veselības ministrijas 2022. gada 9. novembra lēmuma Nr. 01 23.3/5227 atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese S. Kuškina